

ВПЛИВ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ НА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

*Монастирук М.В., здобувач вищої освіти
Науковий керівник: Мірошниченко О.В., канд. екон. наук
Сумський державний університет*

У нинішніх воєнних умовах урядом було запроваджено ряд змін у податковому законодавстві. Так, з березня 2022 року було прийнято Закон України 2118-IX, який вніс певні корективи у оподаткування та подання звітності суб'єктами господарювання в умовах війни, наприклад [4]:

- зупинено перебіг податкових строків, які визначалися раніше (стосується сплати податків, розгляду скарг, подання звітності, тощо);

- накладено мораторій на податкові перевірки (не стосується камеральних перевірок декларацій та/або уточнюючих розрахунків, камеральних перевірок);

- звільнено від відповідальності суб'єктів господарювання за порушення правил та норм податкового законодавства.

У березні також набрав чинності інший закон (Закон України №2120-IX), який ніс доповнюючи характер. Основними змінами стали [5]:

- дозвіл на окремі види перевірок податковими органами;

- надання пільг платникам єдиного податку та платникам земельного податку;

- уточнено застосування благодійними організаціями податкових пільг;

- визначено особливості реєстрації податкових накладних в умовах воєнного стану.

Відзначимо, що для діяльності фізичних та юридичних осіб які обрали спрощену систему оподаткування почали функціонувати нові можливості оподаткування (табл. 1).

Таблиця 1

Основні податкові зміни оподаткування фізичних та юридичних осіб, які обрали спрощену систему оподаткування станом на 2022 рік

Група	Особливості оподаткування	Додаткові можливості
1 група	Єдиний податок – мають право не сплачувати (з 01.04.2022 до закінчення (скасування) воєнного стану)	
2 група		
3 група	ЄСВ – мають право не сплачувати (при цьому страховий стаж не нараховується) з 01.03.2022 до закінчення (скасування)	<ul style="list-style-type: none"> - звільнено від нарахування, сплати та подання звітності з ПДВ щодо реалізації товарів (послуг) на території України; - збільшено граничний обсяг річного доходу до 10 млрд. грн; - надано можливість переходу на ставку єдиного податку 2 %
4 група	воєнного стану та протягом наступного року після його припинення Звітність з ЄСВ – у разі несплати ЄСВ, у податковій звітності Додаток 1 не заповнюється (з 01.03.2022)	Не нараховується та не сплачується земельний податок тих земельних ділянок, які територіально розташовані у регіонах де ведуться бойові дії, або є тимчасово окупованими

Джерело: складено автором [3-5]

Експерти запевняли, що початок повномасштабного вторгнення стане рушійною силою поступової ліквідації малого та середнього бізнесу, адже платоспроможність українців знизилась, попит на всі товари скоротився, підвищився показник безробіття, тощо [1]. Проте, після тримісячної паніки, статистика свідчить про те, що кількість новостворених фізичних та юридичних осіб, для прикладу у Сумській області, які обрали спрощену системи оподаткування почала зростати (рис. 1).

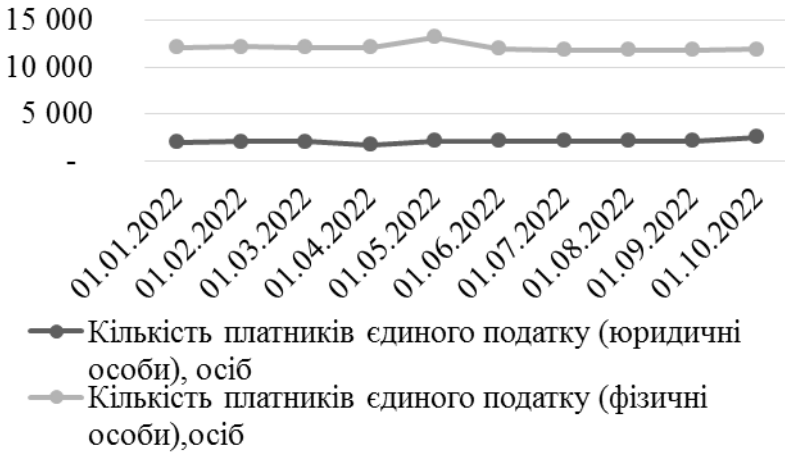

Рис. 1. Динаміка кількості зареєстрованих фізичних та юридичних осіб, які обрали спрощену систему оподаткування у 2022 році в Сумській області
Джерело: складно автором на основі [2]

Одним із першочергових факторів стало те, що громадяни почали шукати додаткові шляхи заробітку, переорієнтовувати робочий процес офлайн на онлайн, розширювати свої компетентності, тощо. Саме ці факти сприяли збільшенню платників 3-ї групи оподаткування (2 %) у квітні 2022 року. Вагома частка з новостворених підприємств обрали основним видом діяльності комп'ютерне програмування (КВЕД 62.01), керування устаткуванням (КВЕД 62.03), діяльність у сфері інформаційних технологій так комп'ютерних система (КВЕД 62.09).

Звичайно, ряду підприємств довелося завершити або призупинити свою діяльність, що негативно відображається на загальній сумі податкових надходжень до бюджету, адже такий у загальному недоотримує 418,6 млрд грн (станом на серпень 2022 року) [6].

Із огляду на проведений аналіз законодавчих змін в оподаткуванні суб'єктів малого бізнесу, наголосимо на їх необхідності. Їх імплементація дала змогу не лише мінімізувати закриття бізнесу, але й навіть в умовах війни збільшити кількість новостворених підприємств. Звичайно, відкритим залишається питання виконання єдиним податком фіскальної функції, адже для більшості фізичних осіб функціонує добровільна сплата єдиного податку.

Перелік посилань:

1. Moderní aspekty vědy: XXIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. str. 617

2. Кількість платників єдиного податку. *Сайт Сумської міської ТГ*. URL: <https://finance.smr.gov.ua/28-kilkist-platnikiv-edinogo-podatku> (дата звернення: 24.10.2022).

3. Податковий Кодекс України : закон України від 02 груд. 2010 р. №2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 24.10.2022).

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану : Закон України від 03 бер. 2022 р. № 2118-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20#Text> (дата звернення: 25.10.2022).

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану : Закон України від 15 бер. 2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 25.10.2022).

6. У серпні 2022 року до загального фонду державного бюджету надійшло 204,6 млрд гривень. *Міністерство фінансів України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-serpni-2022-roku-do-zahalnoho-fondu-derzhavnoho-biudzhetu-nadiishlo-2046-mlrd-hryven> (дата звернення: 25.10.2022).